

UITNODIGING

DONDERDAG 17 MEI 1990

19.30 UUR EXCURSIE
HOGE- EN LAGE LIMIET – DE LIMIET?
VERZAMELEN: HOEK ABEELWEG/HOGE LIMIET

21.00 UUR JAARVERGADERING
KANTINE VOLKSTUINVERENIGING
„ONS GENOEGEN”
HOGE LIMIET 87

Is de bereikbaarheid voor u een probleem? Géén probleem! Een pendeltje vanaf hoek Argonautenweg/Bergse Dorpsstraat kan wel worden geregeld. Graag even een telefoontje naar onze secretaris, mevr. L. Berger-Schut: 010 - 4 22 35 89

Jaarvergadering

Gaarne roep ik U op voor de jaarlijkse algemene verenigingsvergadering, te houden op

————— D O N D E R D A G 1 7 M E I 1 9 9 0 —————

om 21.00 uur in het gebouw van de Volks Tuin Vereniging „ONS GENOEGEN“, Hoge Limiet 87, te Schiebroek.

De agenda voor deze vergadering luidt:

- 1 Opening en mededelingen
- 2 Ingekomen stukken
- 3 Notulen van de vergadering van 18 mei 1989
- 4 Verslag van het Verenigingsjaar 1989
- 5 De staat van de monumenten en monumentwaardige gebouwen
- 6 Verantwoording van de uitgereikte oorkonden en schildjes 1989
- 7 Jaarrekening 1989 en begroting 1990
- 8 Benoeming financiële commissie
- 9 Verkiezing bestuursleden
- 10 Informele gedachtenwisseling
- 11 Rondvraag
- 12 Sluiting

Toelichting:

- ad 3 Deze notulen liggen vanaf 20.30 uur voor de leden en donateurs ter inzage in de vergaderzaal.
- ad 4, 5, 6 en 7 De stukken betreffende deze punten vindt U elders in dit blad.
- ad 8 Statutair is de heer P.J. Overbeek aftredend. Het bestuur stelt U voor in zijn plaats te benoemen de heer F. Kemp, en de heer J. de Jong en mevrouw W.G.E. van den Bosse-Glerum te herbenoemen.
- ad 9 Mevrouw S.M. Brand-Nieuwenhuyzen is statutair aftredend, doch herbenoembaar. Het bestuur stelt U voor mevrouw Brand te herbenoemen als penningmeester. Het bestuur heeft in 1988 verzuimd mevrouw mr W. Hennink-Versteegte voor herbenoeming voor te dragen, hoewel mevrouw Hennink sindsdien (volgens bedoeling) wel aan het bestuur van de vereniging heeft deelgenomen. Daarvoor wordt U excuses gevraagd. Het bestuur stelt U voor mevrouw Hennink alsnog te herbenoemen per 1988 als bestuurslid, dus tot de jaarvergadering in 1991.
- ad 10 U wordt uitgenodigd bij dit agendapunt problemen aan de orde te stellen die U in onze wijken ziet en welke tot het werkterrein van de vereniging behoren.
- ad 11 Dit agendapunt dient om zaken binnen de vereniging aan de orde te kunnen stellen.

Gewone en buitengewone leden kunnen tegencandidaten stellen; deze moeten uiterlijk een half uur voor de vergadering bij het bestuur zijn opgegeven. Elke kandidaat moet worden ondersteund door (tenminste) vijf leden.

Gewone leden, die verhinderd zijn de vergadering bij te wonen, kunnen een ander lid (maar geen bestuurslid) schriftelijk machtigen namens hen op te treden en te stemmen. Een lid mag niet meer dan vier volmachten aan-

De voorzitter van de Vereniging,
ir J. Fens

de Limiet

of DE LIMIETEN ?

Is de Limiet de limiet (grens) van onze wijk, of ligt deze midden in de woonbebouwing? Dat hangt er maar van af.

In de huidige situatie is deze landelijke weg, in vroeger tijden de grenslijn tussen de polder 110 Morgen en de polder Schiebroek, inderdaad te beschouwen als de grens tussen de bebouwing en het landelijk gebied.

Ziet men echter in de toekomst dan is het beeld geheel anders en is er rondom sprake van een woonbebouwing, van 110 Morgen, van Schiebroek, en van het nieuwe woongebied „De Limieten”.

Teneinde met deze gedachte op de achtergrond nog eens goed te bekijken hebben wij onze jaarlijkse excursie, voorafgaande aan de jaarlijkse ledenvergadering, in dit gebied gepland. Wij willen dan de fraaie woonhuizen / voormalige boerderijen temidden van het polderlandschap bekijken en, indien mogelijk, een bezoek brengen aan de (buiten bedrijf gestelde) rioolwaterzuivering ter plaatse.

Wij zullen ons tijdens deze excursie laten leiden door de heer P.J. Overbeek, sinds jaar en dag bewoner van, en verknocht aan de Hoge Limiet.

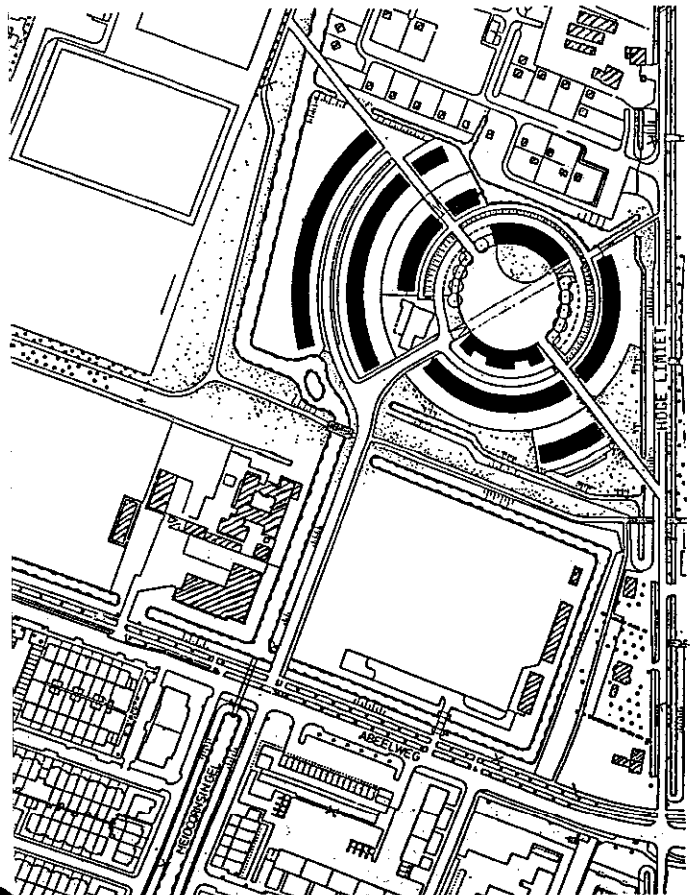
Na de rondwandeling houden wij onze ledenvergadering in het clubgebouw van de volkstuintvereniging "Ons Genoegen", Hoge Limiet nr 87, welke temidden van de 67 tuinen ter plaatse mede bijdragen aan het landelijke karakter. Ook bezichtiging van het tuinkomplex is dan mogelijk.

Wij zien U gaarne op **DONDERDAG 17 MEI 1990**. Verzamelen hoek Hoge Limiet/ Abeelweg/Jasonweg om 19.30 UUR

„In de eerste plaats komt (...) het terrein van de voormalige rioolwaterzuiverings installatie in aanmerking. Voor dit terrein, voor de auto te ontsluiten vanaf de Abeelweg, is een stedelijke enclave ontworpen met ronde vormen en een concentrisch middenplein.”

Citaat uit „Ontwikkeling Schiebroek DE LIMIETEN”

DE LIMIET

of de Limieten ?

De Limiet, ofwel de Hoge- en Lage Limiet zijn een tweetal landelijke wegen in onze wijk met een hoge landschappelijke waarde. Oorspronkelijk was de Limiet de grens tussen de in 1775 drooggelegde 'Schiebroekse polder' en de polder 'De Honderdtien Morgen', waarbij de Hoge en de Lage Limiet in elkaar overliepen. De aanleg van de Abeelweg deelde de Hoge Limiet in twee delen, terwijl de Verlengde Molenlaan het Hoge en Lage deel van de Limiet van elkaar scheidde.

De Lage Limiet is niet bebouwd; langs de Hoge Limiet zijn diverse fraaie oude gebouwen te bewonderen, eenvoudige kleine huisjes en oude boerderijen, merendeels beeldbepalend of zelfs monumentwaardig.

In 1985 werd pand Hoge Limiet 249, door de toenmalige bewoner zelf gebouwd als woonhuis met achterliggende schuur (fietsenwerkplaats) en als monumentwaardig pand aangemerkt doch bouwtechnisch slecht, afgebroken. Enkele jaren later werd woonhuis-boerderij Hoge Limiet nr 175 afgebroken, om te worden herbouwd in de oude verschijningsvorm.

Desondanks is de Limiet landschappelijk en architectonisch-historisch nog een waardevol deel van onze wijk.

De tijd staat echter niet stil.

Rotterdam, als deel van de randstad, heeft vrijwel permanent behoefte aan uitbreiding van de woningvoorraad. Door groei van de bevolking, en een daling van de gemiddelde woningbezetting zijn er steeds meer woningen nodig om onze bevolking te kunnen huisvesten. Woonden vroeger in Hillegersberg, maar ook in bijvoorbeeld Kralingen aan de rand van de stad, thans zijn daar nieuwe wijken bijgekomen, eerst kort na de oorlog de uitbreiding in 110 Morgen en Schiebroek, later nieuwbouw in de Alexanderder, en weer later Ommoord en Zevenkamp.

En we zijn er nog niet. Recent is het nodige gepubliceerd over de nieuwe woonbebouwing welke ten noorden van Terbregge zal worden gerealiseerd, en zeer recent zijn de plannen bekend geworden over de nieuwe wijken ten noorden van 110 Morgen en Schiebroek.

In het rapport „Ontwikkeling van Schiebroek - DE LIMIETEN" van maart 1990 worden de plannen uiteengezet voor woningbouw in dit gebied, namelijk afbouw van 110 Morgen, woningbouw op het terrein van de rioolwaterzuiveringsinstallatie aan de Hoge Limiet, welke dan zal worden afgebroken, en bebouwing ten

westen van de Grindweg, tussen Verlengde Molenlaan en Wilderse Kade.

Alhoewel de plannen (deels) nog in een zeer pril stadium verkeren wordt gedacht aan de bouw van ca 1000 nieuwe woningen waarvan ca 600 stuks eengezinswoningen. Het meest opvallende, en tevens reeds enigszins uitgewerkte plan, is dat voor woningbouw op het terrein van de rioolwaterzuiveringsinstallatie aan de Hoge Limiet waar ca 110 woningen moeten verrijzen, merendeels eengezinswoningen, deels appartementen. Deze bebouwing volgt in enkele concentrische cirkels de vormgeving van de vuilwaterbassins. In hoeverre daarvan een deel blijft bestaan en wordt gebruikt in de vormgeving van het plan, bijvoorbeeld als vijver(s), is thans nog niet bekend.

Het is echter wel duidelijk dat de landschappelijke Hoge- en Lage Limiet, welke thans volop in de vrije ruimte liggen, er in de toekomst heel anders uit zullen gaan zien na realiseren van de plannen. Teneinde de karakterisering „landschappelijk waardevolle elementen, welke behouden dienen te blijven" uit het 'Structuurplan Rotterdam-noord' te kunnen waarmaken zullen Deelgemeentebestuur, de gemeentelijke diensten en de ingeschakelde architecten en landschapskundigen alle zeilen bij moeten zetten.

De toekomst zal uitwijzen of dit zal lukken, of dat er weer een anonieme bebouwing is bijgekomen, ten koste van onze mooie wijk. ■

Jaarverslag 1989

Onderstaand treft U aan het verslag over alle zaken, waarmede onze vereniging zich in 1989 heeft beziggehouden.

JAARVERGADERING EN BESTUUR

De jaarlijkse ledenvergadering vond plaats op donderdag 18 mei 1989. Deze vergadering werd gehouden in de cantine van de Volkstuinvereniging Terbregge. De presentielijst geeft aan, dat deze door 18 leden werd bijgewoond.

De aan de jaarvergadering voorafgaande excursie werd bijgewoond door circa 40 belangstellenden. Het voormalige pakhuis van de „Coöperatieve Landbouwvereniging De Eendracht" biedt thans na een grondige verbouwing onderdak aan een bedrijf van interieurverzorgers voor voornamelijk kantoorinrichtingen. De bezichtiging van dit gebouw leerde ons, dat een tweede gebruik van een pand - ook al wijkt dit tweede gebruik sterk af van de oorspronkelijke doelstelling - ook een tweede leven kan betekenen. Hoewel de oude pakhuisdeuren gedeeltelijk hebben plaats gemaakt voor een moderne entree aan de straatzijde en de los- en laadmogelijkheden aan de Rotte-(achter)zijde zijn vervangen door een aantrekkelijk terras, is aan de buitenzijde van het gebouw nog steeds de voormalige pakhuisfunctie zichtbaar. Het handhaven van de oude ijzeren "stalramen" heeft daartoe in belangrijke mate bijgedragen.

Tijdens de ledenvergadering werden twee statutair aftredende bestuursleden bij acclamatie herbenoemd. Dit betrof mevr. L. Berger-Schut en de heer mr A.M. Mout.

Het bestuur is na deze vergadering als volgt samengesteld: ir J. Fens, voorzitter; mevr. L. Berger-Schut, secretaris; mevr. S.M. Brand-Nieuwenhuijzen, penningmeester en mevr. mr W. Hennink-Versteeg, mr A.M. Mout en ir P. Mulder, bestuursleden.

HET LEDENBESTAND

Het ledenbestand begint zich getalsmatig op een vrij constant niveau te bewegen. In de toelichting welke door de penningmeester gegeven zal worden bij de jaarrekening en begroting van onze vereniging, treft U een exacte opsomming aan van de wijzigingen in het verslagjaar.

PUBLICATIES

Traditiegetrouw begeleidde de Februaribrief de acceptgiro ten behoeve van de jaarlijkse bijdrage. In deze brief werden tevens de door de voorzitter tijdens zijn Nieuwjaarstoespraak verwoorde beleidsvoornemens voor dit verslagjaar aan het papier toevertrouwd.

In het meinumner van 'Tussen Wilgenplas en Rotte' (nr. 23) werden de jaarverslagen van de penningmeester en de secretaris gepubliceerd. Er werd verantwoording afgelegd met betrekking tot de met een oorkonde en schildje bekroonde panden. Ook de staat waarin monumenten en monumentwaardige gebouwen zich in het verslagjaar bevonden, werd besproken. Voorts werd de aandacht gevraagd voor de bouwvallige toestand, waarin het pand Grindweg 19 zich bevindt. Zeer lezenswaard was de tekst van de toespraak van ds. T.D. van Soest bij de oorkonde-uitreiking in november van het vorige verslagjaar.

Het novembernummer 24 van 'Tussen Wilgenplas en Rotte' opende met de zinsnede „met Beleid te werk gaan", daarmede aandacht vragende voor de beleidsmatige aspecten, die verbonden zijn aan het 'wijkbehoudende' werk. De kwaliteit van de DALO (Dagelijkse Leef Omgeving) stond centraal in de Vierde Nota over de Ruimtelijke Ordening en was dientengevolge ook onderwerp van bespreking. Het technisch feuilleton was deze keer gewijd aan

JAARVERSLAG - vervolg

dakbedekking. Zomaar een sfeervol verhaal, een Praatje bij een Plaatje, het verslag over de Open Monumentendag vroegen de aandacht van de lezer. Herinneringen aan 'vroeger' (het zwembad De Wilgenplas o.a. en de ramen van Marius Richters) waren ook in een tweetal artikelen terug te vinden.

NAJAARSBIJEENKOMST

Op maandag 27 november 1989 vond in de Tivolizaal van 'Lommerrijk' de jaarlijkse najaarsbijeenkomst plaats.

De gastspreker van deze avond, de heer Hans Blom van onze zusterorganisatie 'Stichting Historisch Kralingen' wist de aanwezigen te boeien door de ontstaansgeschiedenis van Kralingen, verduidelijkt met dia's, te schetsen. De door mevr. D. Kok gemaakte film liet „Wandelend door Hillegersberg" zien, dat niet alleen de Bergse Plassen en de Rotte, maar ook de monumenten (de Boterdorpse en Berg en Broekse Verlaten, de beide molens, het voormalige Raadhuisje en de Hillegondakerk met kerkhof en muur + hekwerk) waardevolle elementen in onze omgeving zijn. De vertoning in de pauze van de - welwillend door Mevr. Akkerman daarvoor beschikbaar gestelde - videoband van het Hillegersbergse winkelgebeuren zo'n 35 jaar geleden oogste veel belangstelling.

De heer Piet de Visser (tweede kamerlid en voormalig bestuurslid van onze Vereniging) was bereid gevonden de oorkonden uit te reiken aan de eigenaren van bekroonde panden. Dit jaar kwamen daarvoor een tweetal panden in aanmerking. De eerste bekroning betrof een tweetal tot één woonhuis samengevoegde, panden aan de Bergse Linker Rottekade, die hoewel gemoderniseerd en aangepast, hun oorspronkelijke karakter hadden behouden. De tweede bekroning betrof een pand aan de Ommoordseweg, dat na door brand geteisterd te zijn geweest, door de eigenaar - de gemeente Rotterdam - correct hersteld is in de oorspronkelijke verschijningsvorm.

Deze bijeenkomst werd door circa 90 belangstellenden bijgewoond: de indruk bestaat dat naast de kwaliteit van het geboden programma de bereikbaarheid met het openbaar vervoer van de lokatie in belangrijke mate bijdroeg aan de grote belangstelling voor deze avond.

SCHILDJES

De Schildjes Commissie werd dit jaar gevormd door mevr. dr ir D.E. Boas-Vedder en de heren ing Chr. de Heer en ir P. Mulder. In oktober van dit verslagjaar hebben zij een met duidelijke criteria onderbouwd voorstel voor het uitreiken van oorkonden en schildjes uitgebracht.

Op de najaarsbijeenkomst zijn, zoals hierboven reeds vermeld, aan de eigenaar/bewoner van de panden aan de Terbregse Linker Rottekade en aan een afgevaardigde namens de gemeente Rotterdam de oorkonden uitgereikt door de heer Piet de Visser.

COMMISSIES

Het actualiseren van de historische-kwaliteiten-inventarisatiekaart door de Studie en Inventarisatie Commissie is in dit verslagjaar bijna afgerond. De volgende fase zal zijn het in een gemakkelijk hanteerbare vorm onderbrengen van dit materiaal. Gekozen werd voor een gecomputeriseerde lijst, waarin de gegevens zodanig worden gerangschikt, dat deze voor ambtelijke diensten van de gemeente Rotterdam en de Deelgemeente Hillegersberg-Schiebroek gemakkelijk toegankelijk zijn.

De Bergse Plassen Commissie heeft zich in dit verslagjaar bijzonder ingespannen om met de gezamenlijke belanghebbenden bij een goed gebruik van het Prinsemolenpad te overleggen om tot een voor alle partijen aanvaardbare oplossing van de parkeer- en los/laad-problematiek te komen. Met een goed voorstel voor het plaatsen van een geautomatiseerde parkeerterreinslagboom bij de ophaalbrug van het Berg en Broekse Verlaat hebben alle vereni-

gingen (slechts een vereniging mankeerde) zich tot de Deelgemeente gewend. Door bestuurlijke onmacht is van die zijde tot dusver hierop niet gereageerd.

De Strekkade-oever vertoonde ook in dit verslagjaar alle tekenen van voortgaand misbruik: wederom werd illegaal een grote blokhut opgetrokken. De heggen werden dikker en hoger. De door de Deelgemeente toegezegde beleidsnotitie is niet verschenen. Wel kon onze Vereniging de Deelgemeente complimenteren met de door de Plantsoenendienst voortreffelijk uitgevoerde grote onderhouds- en opknapbeurt van de aan de Strekkade gelegen openbaar toegankelijke terreintjes.

De Financiële Commissie verrichtte wederom de haar statutair opgelegde taak het financiële jaarverslag te controleren. De commissie bestond aan het begin van het jaar uit de heren drs C.D. Hoogendijk, P.J. Overbeek en J. de Jong. Op de jaarvergadering werd de heer Hoogendijk, statutair niet herbenoembaar, opgevolgd door mevr. W.G.E. van den Bosse-Glerum.

OPEN MONUMENTENDAG

Voor de derde maal gaf onze Vereniging acte de présence in de door de Ned. Hervormde Gemeente opengestelde Hillegondakerk op 9 september 1989. In het novembernummer van 'Tussen Wilgenplas en Rotte' is daarvan verslag gedaan. Ruim 400 belangstellenden hebben de kerk bezocht. Dit getal stak gunstig af bij de bezoekcijfers van andere 'deelnemende' Rotterdamse monumenten aan deze manifestatie.

MONUMENTENCOMMISSIE

Na de oprichting en installatie van de Rotterdamse Monumentencommissie (van welk feit onze vereniging niet in kennis is gesteld) bleek de Commissie het haar opgedragen werk in alle rust en stilte te willen doen. Hoewel de Commissie in alle openbaarheid vergaderde was er, doordat de vergaderdata slechts in kleine kring bekend waren, geen belangstelling op de publieke tribune voor dit gebeuren.

Nadat in 1988 onze vereniging op ons verzoek op de verzendlijst voor de agenda geplaatst was, hebben bestuursleden in 1989 met een zekere regelmaat deze maandelijkse vergaderingen bijgewoond. Aanvankelijk werd onze aanwezigheid met een zekere argwaan bekeken, geleidelijk aan raakte men daarmee vertrouwd. In het verslagjaar werd het ons duidelijk, dat het opstarten van een Rotterdams monumentenbeleid een moeizame aangelegenheid is.

STICHTING BERG EN BROEK

Goed overleg met de gemeente Rotterdam (na voor eigen rekening en risico een goed restauratieplan te hebben opgesteld) heeft er toe geleid, dat de Stichting Berg en Broek contact heeft kunnen zoeken met particulieren, van wie bij de Deelgemeente en de Stichting bekend was, dat zij in principe bereid waren het pand Grindweg 19 ten behoeve van eigen gebruik te restaureren. De hierna door de makelaar gevoerde gesprekken leidden ertoe, dat een der kandidaten een overeenkomst tot restauratie met de gemeente heeft gesloten op de door de Stichting in het restauratieplan geformuleerde kwalitatieve voorwaarden. Op 15 december 1989 is door het slaan van de eerste paal met het herstel van de fundering een begin gemaakt.

ZUSTERVERENIGINGEN

Er heeft dit jaar geen bijeenkomst met andere zusterverenigingen plaats gevonden. Door uitwisseling van de verenigingsperiodieken is er wel bekendheid met elkaars activiteiten.

De in het jaar 1988 belegde bijeenkomst heeft wel tot nadere contacten met de Stichting Historisch Kralingen geleid: onze vereniging hoopt op wat langere termijn te kunnen leren van de door deze Stichting opgedane ervaring met haar adviesfunctie in het deelgemeentelijke bestuurswerk in de Deelgemeente Kralingen.

JAARVERSLAG - vervolg

CONTACT MET DE DEELGEMEENTERAAD

In het verslagjaar heeft zich duidelijk gemanifesteerd, dat er het een en ander schortte aan het administratief en bestuurlijk functioneren van de Deelgemeente in onze wijken. Als gevolg daarvan is men bestuurlijk aan het uitwerken van enige visie op al of niet gewenste stedenbouwkundige ontwikkelingen in daarvoor kwetsbare gebieden niet toegekomen. Wij kunnen slechts hopen, dat in het komende verslagjaar de bestuurlijke trein weer goed op de rails gezet kan worden en kan gaan functioneren zoals het behoort. Wanneer vervolgens de ontstane achterstand is ingelopen kan ook van onze kant weer geprobeerd worden gehoor te vinden voor een aantal onderwerpen, die in de toekomst mede de kwaliteit van onze woonomgeving zullen bepalen. Dat wij ons daarbij zullen baseren op de in onze statuten geformuleerde doelstelling is daarbij vanzelfsprekend.

Rotterdam, januari 1990.
L. Berger-Schut, secretaris.

ADRIAAN-STICHTING 1914-1939

STRAATWEG 226 - GEBOUW ADRIAAN-STICHTING

Nu door de recente brand het voormalige gebouw van de Adriaan-Stichting dermate is verwoest dat het reddeloos verloren is en de sloper met zijn werk is begonnen, is het wellicht interessant eens te bladeren in een boekwerkje dat ons recent onder ogen kwam over dit gebouw, namelijk de publikatie die ter gelegenheid van '25 jaar ADRIAAN-STICHTING' in 1939 verscheen.

Dit gebouw werd in 1914 opgericht, naar een ontwerp van architect B. Hooykaas. Na een bouwtijd van nog geen jaar - een enorme prestatie in die tijd - na de eerste steen legging op 13 mei 1913, werd het op 23 april 1914 geopend als: „orthopaedische kliniek en inrichting tot opleiding van lichamelijk gebrekkige kinderen". De Stichting was gevestigd in Rotterdam, het gebouw stond in de gemeente Hillegersberg.

De oprichtingsakte van deze Stichting werd op 21 september 1912 verleden. Maria Johanna de Monchy (1850-1926) verklaarde daarin dat zij deze in het leven riep met het doel het „tijdelijk verzorgen van gebrekkige of mismaakte kinderen, niet langer dan tot hun meerderjarigheid". De Stichting kreeg de naam van haar vader Adriaan (Adriaan de Monchy; 1822-1912).

De orthopaedie stond nog in de kinderschoenen, zodat op het gebied van orthopaedisch-chirurgische behandeling het gebouw aanvankelijk niet of nauwelijks was ingesteld. Later werd echter een operatiekamer ingericht, en ruimten voor andere 'moderne' technieken zoals röntgen-onderzoek en Finsen-bestraling. De grote verdienste was echter het zo snel als mogelijk was combineren van medische behandeling en onderwijs, zodat ook aan scholing in het gebouw (ook vakgericht) aandacht werd besteed.

Schrijnende voorbeelden van lichamelijke gebrekkigheid, aangeboren of als gevolg van ziekte, worden aangehaald en resultaten na behandeling. Wellicht in het licht van de huidige tijd, met al zijn verworvenheden, niet zo aansprekend meer, doch gezien in het licht van de maatschappelijke omstandigheden in het begin van deze eeuw een "lichtend" voorbeeld en zelfs meer dan dat, een uiting van een grote geest.

ADRIAAN DE MONCHY. 31 MAART 1822-17 APRIL 1912 •

MARIA JOHANNA DE MONCHY. 4 NOV. 1850-26 MEI 1926 •

DE ROTTERDAMSE MONUMENTENCOMMISSIE

In het jaarverslag wordt onder het hoofd MONUMENTENCOMMISSIE iets vermeld over deze commissie; hieronder willen wij er iets nader op in gaan.

Hoewel onze vereniging in het verleden door het desgevraagd leveren van commentaar op de op stellen Rotterdamse Monumentenverordening had blijk gegeven zeer geïnteresseerd te zijn in het Rotterdamse monumentenbeleid, was dit voor de Gemeente Rotterdam toch geen aanleiding onze vereniging op de hoogte te stellen van het feit, dat de Monumentenverordening van kracht was geworden en dat een Monumenten Commissie was ingesteld ter opstelling van de Rotterdamse Monumentenlijst.

Na een gesprek met de ambtelijke secretaris van de Monumenten Commissie werd vervolgens de agenda aan ons toegezonden. De vergaderingen van deze commissie bleken openbaar te zijn, wat ons in de gelegenheid stelde de gang van zaken aldaar te gaan volgen. In het verslagjaar heeft de secretaris dan ook met enige regelmaat deze vergaderingen bijgewoond.

Pas wanneer een commissie enige tijd functioneert blijken de tekortkomingen in de regelingen. Zo was er geen mogelijkheid tot het stellen van vragen in het reglement van orde opgenomen. In deze lacune werd voorzien. Het overleg betreffende het opstellen van een Rotterdamse Monumentenlijst bleek niet voor te komen op de agenda van de openbare vergaderingen; dit overleg vond plaats in besloten vergaderingen. Uit het feit, dat een dergelijk onderwerp in een besloten vergadering wordt behandeld, mag dunkt ons geconcludeerd worden, dat pottekijkers (zoals onze Vereniging) daarbij niet op prijs gesteld worden.

De Commissie doet overigens haar uiterste best om enige greep te krijgen op de totstandkoming en uitvoering van een Rotterdams monumentenbeleid. Het is bezoekers van de vergaderingen niet geheel duidelijk wanneer restauratie- of verbouwingsplannen aan de Commissie ter beoordeling worden voorgelegd. De afgelopen jaren is eveneens gebleken, dat de Rotterdamse Monumentenverordening niet geheel voldoet: er wordt met name niets geregeld aangaande financiële claims als gevolg van het opnemen van gebouwen/woonhuizen en dergelijke op de Monumentenlijst. Ook de Stadsvernieuwing heeft een bepaalde prioriteit in de

verordening, die regelrecht indruist tegen de belangen van een goede zorg voor het 'monumentale' bezit in stadsvernieuwingssituaties.

De stand van zaken aan het einde van 1989 kan als volgt omschreven worden: Er is een eerste lijst van 60 panden opgesteld, welke lijst in een Raadsvergadering door de Gemeenteraad moet worden vastgesteld. Voor het zover is moeten de thans voorgestelde wijzigingen in de huidige Monumentenverordening eerst de diverse commissies en deelgemeentelijke besturen voor accoordverklaring/amendering doorlopen alvorens dit concept in een Raadsvergadering kan worden vastgesteld. Pas wanneer de gewijzigde Monumentenverordening van kracht is geworden zal de Gemeenteraad de voorgestelde lijst van 60 objecten tot Rotterdamse Monumentenlijst verklaren. Dan pas kan de lijst aan de openbaarheid worden prijsgegeven. De samenstelling van de Monumenten Commissie zal ook gewijzigd worden.

Gekozen werd indertijd voor een 'technische' voorzitter namens de Kamer van Koophandel, een vice-voorzitter namens het college van B&W, een viertal afgevaardigden van de Stichting Bevordering van Volkskracht, het Historisch Genootschap Roterodamum, de Federatie van Rotterdamse Woningbouwcorporaties en de Kring Rijnmond van de Bond van Nederlandse Architecten en nog een afgevaardigde namens het college van B&W. Een viertal afgevaardigden met specifieke deskundigheid vanuit de Dienst van Gemeentewerken, de Dienst Stadsontwikkeling en de Gemeentelijke Archiefdienst werden als ambtelijke adviserende leden aan de commissie toegevoegd.

Een aantal van deze leden is intussen niet meer in functie in de commissie en de afvaardigende instanties blijken niet altijd eenvoudig in hun vervanging te kunnen voorzien. Er wordt dus naar een andere mogelijkheid (dan in het reglement voorzien) gezocht om de commissie met de nodige deskundigheid te bemanen.

De conclusie uit voorgaand verslag kan duidelijk zijn: het kost veel tijd voordat het Rotterdamse Monumentenbeleid gestalte krijgt!

'SCHILDJES'

1989

De uitreiking van de oorkonden, behorende bij gevelschildjes, als blijk van waardering voor uitstekend onderhoud of goede restauratie is in 1989 in 'goede handen' geweest bij drs Piet (paspoort) de Visser, lid van de VSW en oud-bestuurslid, en thans (bijna) wederom lid van de Tweede Kamer der Staten Generaal voor de PvdA. Zijn enthousiasme voor het werk van de VSW bleek ook ditmaal en klonk door in het begeleidende woordje bij de uitreiking van deze oorkonden, een tweetal ditmaal.

Het rapport van de schildjescommissie (zie voor de samenstelling het jaarverslag) vermeldde het volgende:

Bergse Linker Rottekade 257/258

Deze bouwmasa bestond uit twee woningen en werd als beeldondersteunend aangemerkt.

Ondanks de samentrekking tot één woning is toch een harmonieus geheel ontstaan. De aangepakte afdakken aan de zijgevels zijn goed van vorm en respecteren de oude dakvorm. Het zelfde geldt voor het tussen de twee daken aangebrachte verbindingselement. Door het iets terugplaatsen is het geheel niet storend.

Door de verbouwing is de gevelindeling verbeterd terwijl de gespaarde luifel boven de voordeur op passende wijze in het geheel is opgenomen. De kleurstelling is goed.

De zeer geringe ruimte tussen de voorgevel en de rijweg is op verantwoorde wijze vormgegeven waarbij de boompjes een belangrijke rol spelen.

Conclusie: Een schildje waardig. >

En derde pand was al te sterk gewijzigd om een schildje te kunnen krijgen.

TEGELPLATEAU STRAATWEG

Op blz. 21 van onze novemberkrant informeerden wij bij U naar mogelijke bekendheid met het achtergrondverhaal van het tegeltableau op de villa 'Adriana en Suzanna'. Van twee zijden kregen wij te horen, dat inderdaad een engel met kwistige hand aan het strooien is. De engel strooit poeders: dit zou een ver-

Ommoordse weg 26

Dit pandje ( ) wordt als beeld-bepalend aangemerkt.

Nadat het gedeeltelijk door brand werd verwoest, is het mooi in stijl gerepareerd en opgeknapt. De massa, het dak en de gevels zijn gaaf van vorm en indeling. Helaas zijn de luikjes van multiplex en dus wat karakterloos.

Ook is het kleurgebruik niet origineel en doet het afbreuk aan de totaal indruk van het pand.

Conclusie: In principe toch een schildje waardig. ▼

wijzing zijn naar de eerste bewoner/eigenaar van het pand, een scheikundige. Deze man zou een practijk als 'piskijker' hebben uitgeoefend. Vlijtig 'piskijkend' en poeders strooiend zou hij het geld voor een dergelijk kapitaal huis verdiend hebben. Hoewel dit verhaal ons van twee kanten bereikte, staan wij er uiteraard niet voor in dat het correct is. Het klinkt wat roddelachtig. ■

De staat der monumenten en monumentwaardige gebouwen.

NB.: voor een volledig overzicht zie:

- Wilgenplas en Rotte nummer 19 van mei 1987.
- index boek 'Gebouwd in de Wijk'

Daarnaast is, zoals elders in dit nummer is aangegeven, de commissie 'Studie en Inventarisatie' sedert enkele jaren doende de volledige inventarisatie van historisch waardevolle gebouwen in onze wijk te actualiseren, dat wil zeggen aan te passen aan de huidige situatie. Soms wordt geconstateerd dat een gebouw is afgebroken, in andere gevallen kan een pand worden opgewaardeerd, lager 'ingeschaald' of zelfs van de lijst worden afgevoerd, al naar gelang de staat waarin het verkeert.

Indien deze herinventarisatie is voltooid zal deze opnieuw worden uitgebracht, in rapportvorm, en tevens op geheugenschijf. Ook binnen onze VSW gaan wij 'met de tijd mee'! Tot dat moment zal de bestaande kwalificatie worden gehandhaafd.

De gebruikte kwalificaties zijn:

- ****M = rijks beschermd monument
- *** = monumentwaardig
- ** = beeldbepalend
- * = beeldondersteunend

In de nieuwe inventarisatie wordt tevens de argumentatie aangegeven waarom een pand is gekwalificeerd. Daarnaast zal in de toekomst de eventuele vermelding op de Rotterdamse monumentenlijst aan de orde kunnen komen.

****M HILLEGONDAKERK en omgeving

Na restauratie van kerkhofmuur, en plaatsing van info-bord, zal in de komende tijd herstel van dak en torenspits moeten geschieden aangezien deze in slechte staat verkeren.

*** Grindweg 19 v.m. woonhuis Marius Richters.

Nadat in Wilgenplas & Rotte 23 van mei 1989 werd aangegeven dat herstellelingen worden ondernomen is veel gebeurd. Door bemiddeling van de Stichting Berg en Broek is door de vorige eigenaar, het Grondbedrijf Rotterdam, het pand overgedragen aan een particulier die het in 'oude luister' zal herstellen; de werkzaamheden zijn inmiddels vervolgd. Een verheugend bericht.

** Bergse Dorpsstraat 8 v.m. woonhuis, thans AMRO-bank

Dit pand is thans inzet van een plan tot sloop ervan en vervanging door een nieuw bankgebouw. Het vormt echter een belangrijk element in het beeld van dit gedeelte Bergse Dorpsstraat met dominerende vrijstaande villabouw.

** Straatweg 226 v.m. gebouw Adriaan-Stichting

Na langdurige leegstand, en de daarmee gepaard gaande aftakeling van dit eens zo trotse gebouw, heeft recent een brand het gebouw dermate verwoest dat de dreigende teloorgang nu definitief zijn beslag krijgt; de sloper is al doende. En dit nadat het tot voor 2 jaar bijna zover was dat het zou worden gerestaureerd tot het representatieve

hoofdkantoor voor een verzekeringsmaatschappij.

De toekomst zal uitwijzen of de nieuwe bestemming - woongebouw met luxe appartementen - een waardige vervanger zal blijken te zijn.

* Kleiweg 64 NASSAUKERK

Recent is een plan gemaakt dat voorziet in sloop van deze kerk en de bouw van een aantal koopappartementen.

Na de positieve geluiden bij de schildjesuitreiking overheersen de sombere berichten. Vooruitgang schijnt soms slechts mogelijk door vernietiging van cultuuruitingen uit vroeger tijden.

Na de sloop van Lommerrijk, het woonhuis Jacoba (Straatweg 85), Bergse Dorpsstraat 58/62 en 57/63, Hoge Limiet 175 en 249, Kerkstraat 1, gebouw Brandaris, en diverse panden langs de Rotte-oeveren, zijn ook thans diverse objecten binnen de 'sloopdreiging' gekomen.

GRINDWEG 19 IN MIJN GEDACHTEN

Twee briefschrijvers klaagden dat mevr. I. Richters werd verzwegen in mijn laatste verhaal over Grindweg 19. Beide briefschrijvers springen ridderlijk in de bres voor Ietske Richters, die de nalatenschap van haar vader met zoveel liefde en warmte jarenlang omringde. Zij kwam, schrijven beide, in mijn kleinejongensverhalen over het huis aan de Grindweg niet voor. Ietske, haar moeder Jo, de geniale Koos, Han de beeldhouwer en Jodi de patrijshond kwamen in dit verhaaltje niet of nauwelijks aan bod. Sonja, het vette schaap, wel. Maar ja.. Sonja was 'n onvergetelijke vriendin voor een jongetje van vier...

Waarom kwamen die andere hoofdrolspelers nauwelijks op het toneel? Heel simpel hierom: de vraag van de redactie luidde: wie kent het huis en de expressionist Marius Richters nog uit de jaren dertig? Ruim een halve eeuw later zijn er niet zoveel Bergenaren meer, die aan huis-van-toen en Marius Richters die herinneringen hebben en ze nog kunnen navertellen ook. Ik wel.

En daarom vertelde ik voor de vuist weg over de jaren dertig - en niet over de jaren vijftig tot en met tachtig, toen er nog één hoofdrolspeelster in het oude huis woonde. Van verzwijgen is dus geen sprake: ik vertelde van een heel andere periode.

Maar stel eens, dat de redactie nog eens zou vragen naar de belevenissen in en om dat heerlijke huis in die moeizame jaren dertig... wie zouden er dan op het tapijt komen? Alle bewoners, denk ik; alle bewoners op twee en vier benen.

En als ik dat verhaal zou moeten vertellen, hoe zou ik dan beginnen?

Zomer 1932. We logeren in een oud huis in Laren. Grote, donkere kamers. Een brede gang in het middel. Snikheet is het. Een zomer vol zoemende bromvliegen, die hulpeloos aan de lijmrol zitten gekleefd. Overal hangen die kleverige lijmstroken: soms zo laag, dat ik er met m'n wilde bos haar aan vastplak. Ietske is er ook. Jong, blond, levendig, leerlinge van de Academie. Ik wordt getekend: een bruinverbrand jochie van vier. Houtskool met een toefje krijt. Op één dag ontstaan twee schitterende kinderportretjes: Ietske vertelt verhalen tijdens het tekenen, want stilzitten is verre van eenvoudig voor een vierjarige.

Nu, vandaag, hangen die portretjes in de eetkamer. „Dag Ietske“, zeg ik in het voorbijgaan. Bijna zestig jaar geleden...

Zo zou ik beginnen, denk ik.

Jan Willem de Boer

EEN „GROEN" ANTWOORD

In het vorige nummer van „tussen Wilgenplas & Rotte" stond een „Groen" verzoek: Wie weet wat van bomen?

Hier volgt iets:

Op de noordwesthoek van de Olympus Flat tegenover het Zwarte Plasje staan twee jeugdige platanen, de dikste schat ik op 30 jaar, de dunnere op een of twee jaar jonger. Beide kerngezond *). Dus niets bijzonders?

Och, misschien toch wel iets voor de groene rubriek.

Er was een tijd, dat onze zeer gewaardeerde Plantsoenendienst ruimer in zijn begroting zat dan thans, en op de lumineuze gedachte kwam de burgerij zelf te betrekken bij het bomen planten. „Zet een boom op!" was het thema. Dan mocht je zelf voor vijftwintig gulden de soort boom kiezen en de plaats waar je die wilde hebben. Een bordje zou je naam vermelden als schenker.

Welnu, ik koos een abeel, een boom dus, die goed tegen de harde wind kan die altijd om hoge gebouwen waait, en de bovengenoemde plantplaats.

Het werd een Platanus Acrifolia, zoals vermeld op het certificaat, getekend door Burgemeester Thomassen en door ir Raad, hoofd van de afdeling plantsoenen. En gedateerd 24 januari 1974.

Eerst werd het trottoir opgebroken, dan verscheen er een graafmachine met de nodige bemanning om een kuil van enige kubieke meters te graven, dan kwam de mest, en dan kwam de boom, naar schatting 10 of 15 jaar oud, met een zware kluit, op een trailer met hijsinrichting: mijn geschenk!

Honderden moet het hebben gekost. Later hoorde ik van iemand van de plantsoenendienst uit die tijd: „zeg maar gerust een paar duizend want vergeet niet de andere diensten die er bij waren betrokken: bestrating, kabels, buizen enz.".

Ik vrees dat we op zo'n aardig plan niet meer mogen rekenen!

A.Loeff

*) Maar op 18 april nog in knop, en daarom geen aardige foto te maken! (red.)

DE STUDIE- EN INVENTARISATIECOMMISSIE VRAAGT...

In de Studie- en Inventarisatiecommissie, in de wandeling S&I-commissie genaamd, wordt werk verricht met betrekking tot de bestudering van de geschiedenis van Hillegersberg, Schiebroek en Terbregge.

Onderwerpen van studie zijn de beschrijving van typische dorpsgezichten, zoals het Boterdorpse Verlaat, de Kerkstraat, het oude Schiebroek, de dorpskern van Terbregge, de Straatweg en de Grindweg. Een en ander werd vastgelegd in een viertal vouwbladen, die uitgegeven werden door de vereniging in 1987-1989.

De S&I-commissie is thans bezig met het vernieuwen van de beschrijving van het huizenbestand, zoals vastgelegd in de Inventarisatiekaart uit 1976. Gereed zijn de Rotte, inclusief Terbregge, de Grindweg, de Straatweg en de Kleiweg.

Alle karakteristieke gebouwen worden door een S&I-werkgroep bekeken, gefotografeerd en geklassificeerd in beeldondersteunende, beeldbepalende en monumentwaardige gebouwen. Het overzicht daarvan wordt gepubliceerd, zodat alle belangstellenden, bijvoorbeeld Deelraadsleden, kennis kunnen nemen van de intrinsieke waarde van een gebouw of woonhuis in het straatbeeld van onze Deelgemeente.

De S&I-commissie bestaat 13 jaar; van de oorspronkelijke leden zijn er maar enkele over. Het zou erg goed zijn indien er enkele nieuwe leden met interesse voor de geschiedenis van de architectuur zich als lid van de S&I zouden melden bij de voorzitter, de heer G. Slob, Molenlaan 77, telefoon 418 71 87, dan wel bij de secretaris, de heer W.E. Skoda, Molenlaan 211, tel. 422 41 41.

Zij willen U ook gaarne nader informeren!

MONUMENTEN INVENTARISATIE PROJECT

De gemeente Rotterdam heeft als eerste in Nederland kans gezien haar aandeel in het M.I.P. af te ronden. De Rotterdamse wethouder Müller heeft het afgedrukte computerbestand (1400 uitvoerig beschreven objecten, variërend van negentiende eeuwse woningen tot 'utiliteitsbouwwerken' van vlak voor de oorlog) op 9 februari jl. overhandigd aan de directeur van de Rijksdienst voor de Monumentenzorg.

Deze dienst heeft enkele jaren geleden opdracht gegeven tot het uitvoeren van deze inventarisatie: aan de architectuur en stedenbouw uit de periode 1850-1940 ziet men dikwijls niet af, dat het wel degelijk om monumentwaardige zaken gaat. Het is de bedoeling, dat deze inventarisatie geraadpleegd zal worden, ingeval van verbouw/aanbouw/sloop van gebouwen/objecten daterend uit de periode 1850-1940.

"Veel monumenten gaan teloor door onbenul, maar na deze inventarisatie kan niemand meer zeggen, dat men niet van het historisch belang op de hoogte was", aldus de directeur van de Rijksdienst voor Monumentenzorg. Wij voegen daaraan toe, dat nu eerst publieke belangstelling gekweekt zal moeten worden voor monumentwaardige bouwwerken uit de geïnterpreteerde periode: "Men ziet het er vaak niet aan af, dat het om een monument gaat!"

Wij hebben onlangs de Gemeente Rotterdam verzocht ons de M.I.P.-gegevens van ons werkgebied ter beschikking te stellen. Uiteraard gaan wij deze gegevens vergelijken met onze eigen inventarisatie: wij kunnen ons niet kunnen voorstellen daarbij op significantie verschillen te zullen stuiten. Wanneer wij in de toekomst het belang van bepaalde bouwwerken aan de orde zullen stellen, zullen wij ons gesteund weten door het M.I.P. Wij veronderstellen, dat het dan toch moeilijker zal worden onze argumenten te bagatelliseren, als zijnde de argumenten van een club van enthousiaste lieden, die slechts de 'vooruitgang' in de weg staan.

Wat betreft de publieke belangstelling: het is de bedoeling, dat binnen afzienbare tijd een populaire editie van bovengenoemde inventarisatie verschijnt.

Rest ons nog te concluderen, dat met het M.I.P. 'in de hand' het ook voor de Monumenten Commissie gemakkelijker moet zijn de 'belangen' van het Rotterdamse

monumentenbezit te behartigen/verdedigen. In de volgende fase in het gevecht om het behoud van monumentwaardige objecten zal gestreden moeten worden voor meer financiële armslag: dit behoud wordt door het gemeentebestuur meer met de mond dan met de portemonnaie beleiden.

Veel zal afhangen van de wijze, waarop de wethouder (aan wie de Monumentenzaken in het aanstaande nieuwe college van Burgemeester en Wethouders zullen worden toebedeeld) zich voor deze zaak zal inzetten.

Wij houden U op de hoogte.

Maart 1990, L. Berger-Schut.

DE ORKAAN VAN 7 SEPTEMBER 1944

Naar aanleiding van onze vraag naar de cycloon op 7 september 1944 (volgens een kranteberichtje) meldde een van onze leden een herinnering te hebben, naar hij meende echter uit 1934 of 1937, aan omgeslagen boten op de Voorplas als gevolg van een plotselinge storm, waarbij ook doden (moeder en kind in een kajuitjachtje?) zouden zijn gevallen.

Op die donderdag 7 september 1944 heeft echter één van de zwaarste, zo niet de zwaarste storm van deze eeuw over Nederland gewoed, en zal er ongetwijfeld ook in onze wijken schade zijn aangericht. Maar de herinneringen aan deze storm zullen verdronken zijn in de emoties van en na 5 september 1944 - 'Dolle Dinsdag', dagen van blijde hoop op, en vervolgens diepe teleurstelling over een spoedige bevrijding.

1989 Jaarrekening * Begroting 1990

In het onderstaande wordt in het kort een toelichting gegeven op de financiële resultaten van onze vereniging in het afgelopen jaar. Op de volgende bladzijde staat het cijfermatige overzicht, waaraan is toegevoegd de begroting voor het jaar 1990.

HET LEDENBESTAND

In het achter ons liggende jaar is wederom het ledental toegenomen en wel van 442 (411 gewone leden, 30 donateurs en 1 buitengewoon lid) op 1 januari 1989 tot 453 (424 gewone leden, 28 donateurs en 1 buitengewoon lid) op 31 december 1989.

DE VERENIGING

- Realisatie 1989.

Zoals uit het financieel overzicht blijkt zijn de contributie-inkomsten hoger dan geraamd. Bovendien mochten wij ons verheugen in een paar forse contributies van enkele enthousiaste leden, alsmede in een extra bijdrage van een lid.

De rente die de vereniging op haar spaargeld krijgt, is meer dan normaal toegenomen omdat een deel op een gunstiger spaarrekening is gezet.

Het informatiebord aan de Hillegondakerk is in 1989 geplaatst. Naast een aandeel van de A.N.W.B. is door de Deelgemeente f 1250,-, de Hervormde Kerk f 370,- en onze vereniging f 750,- betaald (totaal f 2370,-). Het aandeel van de deelgemeente en dat van de kerk is via de VSW betaald. Aangezien wij in 1988 reeds f 1250,- hadden gereserveerd, waren de werkelijke kosten f 1120,-.

Aangezien de papierprijs in 1989 sterk is gestegen, is de post drukwerk ledencontact veel hoger uitgevallen dan op de begroting stond vermeld.

Aan de post propaganda is meer uitgegeven door een nagekomen declaratie over eerdere jaren van een commissielid.

Van een oud-inwoner van Hillegersberg is het afgelopen jaar een verzameling oude prenten, boeken, schilderijen e.d. gekocht (f 1000,- op de post onvoorzien).

- Begroting 1990.

Op de begroting is rekening gehouden met een lichte groei van het ledental.

De onkosten van de commissies zullen aanzienlijk hoger zijn dan in de afgelopen jaren, doordat een fotoreportage

van onze wijk zal worden gemaakt met het doel deze te exposeren wanneer de gelegenheid zich zal voordoen.

Het jaar 1989 heeft een batig saldo opgeleverd van f 3577,45. Voor 1990 is een saldo in de zelfde orde van grootte geraamd (ruim f 3400).

PUBLICATIES

Er zijn minder boeken verkocht dan een jaar geleden geraamd. De voornaamste oorzaak hiervan is dat de overgebleven exemplaren van de diverse uitgaven in het archief van de vereniging bewaard worden. Op de najaarsvergadering in november 1989 is aan de aanwezige leden een exemplaar uitgereikt van het vouwblad over de Grindweg dat toen juist gereed gekomen was.

Hoewel hierin niet was voorzien op de begroting, heeft het bestuur besloten tot een hernieuwde uitgave van „De Ambachtsman vertelt”. Deze herdruk van 1000 exemplaren (kosten f 6360,-) is vlak voor de feestdagen verschenen en is voor f 9,90 verkrijgbaar bij diverse boekhandelaren in onze wijk.

BALANS

De activakant van de balans valt wat lager uit dan eind 1988. Dit wordt veroorzaakt door de aanschaf van het boekje „De Ambachtsman”.

Wederom heeft een aantal leden in 1989 zijn contributie voor 1990 reeds voldaan.

De waarde van „De Ambachtsman” is apart op de balans vermeld en niet opgenomen in het totaalbedrag van het publicatiefonds. Hierdoor ontstaat een zuiverder beeld van het aantal boeken dat de vereniging in bezit heeft.

Op de balans zijn niet opgenomen bezittingen van de vereniging zoals kantoorbehoeften, een schrijfmachine, acceptgirokaarten, aanmeldingskaarten, een diaverzameling en het al eerder genoemde historisch materiaal. Deze zijn bij aanschaf reeds afgeschreven. Bovendien bezit de vereniging 22 schildjes (waarde f 493,90) en tentoonstellingspanelen (waarde f 679,10).

De JAARCIJFERS luiden:

	Realisatie 1988	Begroting 1989	Realisatie 1989	Begroting 1990
a) VERENIGING:				
<u>BATEN:</u>				
Contributies gewone leden	8142,50	8200	8450,--	8700
Bijdragen donateurs	435,--	450	405,--	450
Bijdragen buitengewone leden	25,00	25	25,--	25
Enmalige bijdragen	-,--	100	100,--	100
Rente vereniging	518,88	600	719,34	750
Bijdrage bord Hillegondakerk	-,--	-	1620,--	-
Overige baten	56,--	-	429,--	-
TOTAAL BATEN:	9177,38	9375	11748,34	10025
<u>LASTEN:</u>				
Bestuurskosten	315,77	500	596,45	500
Drukkerij ledencontact	1002,98	1000	1546,87	1500
Propaganda	357,--	500	717,45	500
Vergader- en excursiekosten	913,60	1250	1364,15	1250
Onkosten commissies	180,79	500	215,85	800
Lidmaatschappen	135,--	150	136,--	150
Subsidies	1000,--	1200	1000,--	1000
Bijzondere acties	35,35	1350	351,80	100
Reservering bord Hill'kerk	1250,--	-	-,--	-
Bord Hillegondakerk	-,--	-	1120,--	-
Diversen	160,--	300	122,32	200
Onvoorzien	-,--	500	1000,--	500
TOTAAL LASTEN:	5350,49	7250	8170,89	6600
Saldo vereniging:	3826,89	2125	3577,45	3425
b) PUBLICATIEFONDS:				
<u>BATEN:</u>				
Rente publicatiefonds	1154,74	1200	1174,25	1100
Verkopen boeken e.d.	2498,85	2000	1133,80	1500
TOTAAL BATEN:	3653,59	3200	2308,05	2600
<u>LASTEN:</u>				
Productiekosten	-,--	500	6360,--	500
Afname voorraad (=-toename)	-,--	100	-6250,--	4200
TOTAAL LASTEN:	-,--	600	110,--	4700
Saldo publicatiefonds:	3653,59	2600	2198,05	-2100
BALANS per:				
	<u>31-12-'87</u>	<u>31-12-'88</u>	<u>31-12-'89</u>	
<u>ACTIVA:</u>				
Giro, banken	33.469,19	41.854,67	40.510,17	
Voorraad (boeken)	147,91	1,--	6.251,--	
TOTAAL ACTIVA:	33.470,19	41.855,67	46.761,17	
<u>PASSIVA:</u>				
Reservefonds	12.555,40	16.382,29	19.959,74	
Te betalen vergaderkosten	410,--	-,--	-,--	
Vooruitbet. contr./don.	430,--	495,--	625,--	
Reservering bord Hill'krk	-,--	1.250,--	-,--	
Te veel ontv. bijdrage H'kerk	-,--	-,--	250,--	
Publicatiefonds	20.074,79	23.728,38	19.676,43	
Voorraad boeken	-,--	-,--	6.250,--	
TOTAAL PASSIVA:	33.470,19	41.855,67	46.761,17	

ROTTERDAM 650 JAAR
 – ROTTERDAM 1990
 – ROTTERDAM IN OORLOGSTIJD

Onder vele aandacht vragende kreten staat Rotterdam dit jaar midden in de belangstelling. Het is nu reeds aan alle kanten merkbaar, dat er veel herinneringen worden opgehaald. Veel bijzondere boekwerken zijn te koop en in de kranten vinden wij herinneringen opgeschreven aan de oorlogsdagen in Rotterdam. Het ene verhaal roept bij U een volgend verhaal op; misschien grijpt U vervolgens ook nog naar dat oude fotoalbum, dat op die bijna onbereikbare bovenste plank in de boekenkast is terechtgekomen.

Wanneer U toch in dat album zit te bladeren, wilt U dan ook eens kijken of er op Uw familiefoto's ook huizen, bruggetjes, prachtige dikke oude bomen of priëltjes voorkomen, die er misschien niet meer staan of er thans on-

herkenbaar anders uitzien.

Wij zijn daarin geïnteresseerd voor ons archief. Het is bijzonder boeiend om aan foto's te kunnen aflezen, hoe onze leefomgeving over een langere tijd bezien is veranderd. *Voor de goede orde: het gaat dus om foto's uit prive-bezit, niet om prentbriefkaarten.*

Ook oorlogsfoto's hebben onze interesse: de foto's uit het hart van Rotterdam worden altijd getoond, waardoor het lijkt alsof er in de buitenwijken geen of nauwelijks bijzondere situaties uit die tijd gefotografeerd zijn.

Wilt U het ons laten weten, wanneer U denkt over bijzondere foto's, die voor ons interessant kunnen zijn, te beschikken? Het is tegenwoordig erg eenvoudig en niet bijzonder kostbaar om ook oude en slechte foto's nog eens af te drukken: wij hopen op deze wijze ons archief met allerhande schoons – ooit gebouwd in de wijk – te kunnen uitbreiden.

Telefoonnr. 422 35 98. ●

WEER EEN VERZOEK AAN U

Wederom een verzoekje om hulp – ditmaal gaat het om bezorghulp.

Al sinds de oprichting van de vereniging worden onze brieven en krantjes bij U thuisbezorgd (voorzover het adressen betreft in Hillegersberg, Schiebroek en Terbregge) – dat spaart postzegels.

Wij doen daarvoor al lange jaren een beroep op steeds dezelfde mensen. Zij vonden het niet problematisch om een dergelijk karweitje op zich te nemen, want, ach de hond moest toch ook uitgelaten worden.

Het is nu echter toch wel zo, dat een aantal hunner heeft gemeld, dat zij dit werk graag eens aan een ander willen overlaten. Het zal U duidelijk zijn, dat wij deze wens willen respecteren.

Maar wij hebben natuurlijk wel andere 'bezorghulpen' nodig.

Wij zoeken mensen, die drie-, soms viermaal per jaar een klein beetje post willen bezorgen. Wij streven er naar, dat U daarvoor niet langer dan een à anderhalf uur onderweg bent. Als U gewend bent regelmatig Uw hond uit te laten dan kan dat misschien tegelijkertijd gebeuren.

Voor de bezorging in Schiebroek willen wij graag over twee, liever nog drie nieuwe 'bezorgers' beschikken. Ook de Straatweg (tussen Lommerrijk en de Bergse Dorpsstraat) is 'braakliggend'.

Uw secretaris zal graag telefonisch (tel. 422 35 98) Uw aanbod voor hulp vernemen. Zij hoopt niet in de steek gelaten te worden. ●

*****
 I N H O U D:

Uitnodiging	1	De staat der Monumenten	12
Agenda jaarvergadering	2	Grindweg 19 in mijn gedachten	13
De Limiet of DE LIMIETEN??	3	Een „groen" antwoord	14
DE LIMIET of de Limieten??	4	De Studie & Inventarisatiecie. vraagt	14
Jaarverslag 1989	5	Monumenten Inventarisatie Project	15
Straatweg 226 – de Adriaanstichting	9	Orkaan op 7 september 1944	15
De Rotterdamse Monumentencommissie	10	Jaarrekening 1989 en Begroting	16
Schildjes 1989	11	Rotterdam 650 jaar	18
Tegeltableau Straatweg 5/7	11	Weer een verzoek aan U	18

*****
 AAN DIT NUMMER WERKTEN MEE:
 Mw. L. Berger-Schut, Jan Willem de Boer, Mw. S.M. Brand-Nieuwenhuyzen, Dick Carlier, ir J. Fens, L.J.A. de Haer, mr A. Loeff, ir G. Tuijnenburg Muijs, J.J. Zanstra.
 UITGAVE VAN DE VERENIGING STEDEBOUWKUNDIG
 WIJKBEHOUD HILLEGERSBERG-SCHIEBROEK-TERBREGGE
 Secretariaat:
 Burgemeester le Fèvre de Montignylaan 4
 3055 LE Rotterdam-Hillegersberg
 tel.: 010 - 4 22 35 98
 *****